

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžrk/11/2018
Identifikačné číslo spisu: 4016200320
Dátum vydania rozhodnutia: 13.05.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4016200320.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča (sudca spravodajca) a zo sudcov JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Jany Zemkovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: V. O., zastúpená: Advokátska kancelária LawService, s.r.o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná JUDr. Pavol Konečný, advokát a konateľ, proti žalovanému: Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, Štefánikova trieda 69, Nitra, za účasti: 1/ Krajská prokuratúra Nitra, Damborského 1, Nitra, 2/ Q., zastúpená: BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná JUDr. Juraj Bizoň, advokát a konateľ, o preskúmanie zákonnosti oznámenia žalovaného o vybavení podania č. OU-NR-OOP5-2016/005723-4 UPo 39/2016-4 zo dňa 22.01.2016 a rozhodnutia Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. UP 75/2015-7 zo dňa 05.11.2015, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/79/2016-140 zo dňa 29.11.2017, takto

rozhodol:

Kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Žalobkyňa má voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 11S/79/2016-140 zo dňa 29.11.2017 zamietol návrh Q. (ďalej aj len „ďalšia účastníčka“) zo dňa 16.05.2016 na prerušenie konania, zrušil oznámenie žalovaného č. OU-NR-OOP5-2016/005723-4 UPo 39/2016-4 zo dňa 22.01.2016 (ďalej aj len „napadnuté oznámenie“) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobu v časti o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. UP 75/2015-7 zo dňa 05.11.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie“) odmietol. Žalobkyni, žalovanému, Krajskej prokuratúre Nitra a ďalšej účastníčke nepriznal náhradu trov konania.

2. Napadnutým oznámením žalovaný vyrozumel žalobkyňu, že jej odvolanie proti napadnutému rozhodnutiu o vyhovení protestu prokurátorky Okresnej prokuratúry Nitra sp. zn. Pd 259/15/4403-2 zo

dňa 22.10.2015 a zrušení protestom napadnutého rozhodnutia č. V 5575/2015 zo dňa 04.08.2015 o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech žalobkyne, bolo podané oneskorene, po márnom uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty. Žalovaný poukázal na to, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobkyni v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku právne doručené dňa 16.11.2015 fikciou doručenia (nevyzdvihnutím zásielky do troch dní od uloženia), aj keď si ho následne fyzicky prevzala dňa 25.11.2015. Lehota na podanie odvolania podľa žalovaného žalobkyni uplynula dňa 01.12.2015 (utorok), kedy bolo najneskôr možné podať včasné odvolanie. Žalobkyňa však odovzdala svoje odvolanie na poštovú prepravu až v pondelok dňa 07.12.2015.

3. Krajský súd dospel k záveru, že žalovaný nesprávne posúdil odvolanie žalobkyne ako oneskorene podané. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že na doručeníke pripojenej k napadnutému rozhodnutiu nie je osobitne vyznačený dátum opakovaného doručovania a osobitne dátum uloženia zásielky, ale len jedna pečiatka s dátumom 11.11.2015, a preto podľa názoru krajského súdu neboli splnené podmienky pre uplatnenie fikcie doručenia dňom 16.11.2015. Žalobkyňa si napadnuté rozhodnutie osobne prevzala dňa 25.11.2015, pričom z novej judikatúry Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 3Sžp/6/2013 zo dňa 17.09.2013, sp. zn. 4Sžo/67/2014 zo dňa 06.10.2015, sp. zn. 4Sžo/85/2015 zo dňa 01.03.2016, sp. zn. 3Sžo/101/2015 zo dňa 30.03.2016, sp. zn. 6Sžo/81/2015 zo dňa 25.01.2017, sp. zn. 3Asan/2/2016, sp. zn. 3Sžo/245/2015 zo dňa 25.04.2017) vyplýva, že faktické doručenie zásielky je uprednostnené pred jej fiktívnym doručením v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2017, a to s akcentom na princíp právnej istoty. Krajský súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžo/101/2015 zo dňa 30.03.2016, v ktorom najvyšší súd okrem iného uviedol, že k aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu a pokiaľ doručeníka, z ktorej správny orgán vychádza, preukazuje súčasne reálne doručenie, správny orgán už skutočnosť týkajúce sa náhradného doručenia neskúma.

4. Krajský súd ustálil, že lehota 15 dní na podanie odvolania začala žalobkyni plynúť dňom 26.11.2015 a uplynula dňa 10.12.2015, a preto jej odvolanie podané na poštovú prepravu dňa 07.12.2015 bolo podané včas a je povinnosťou správneho orgánu o ňom meritórne rozhodnúť. K návrhu žalobkyne na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že na jeho preskúmanie nie sú splnené zákonom stanovené podmienky a žaloba bola v tejto časti podaná predčasne. Uvedené rozhodnutie totiž zatiaľ nenadobudlo právoplatnosť, v dôsledku čoho žaloba v tejto časti smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom súdneho prieskumu.

5. K námietke Krajskej prokuratúry Nitra, že žalovaný je v podanej žalobe nesprávne označený, krajský súd uviedol, že podľa § 2 ods. 1, 3 a 5 zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 180/2013 Z. z.“) je okresný úrad miestnym orgánom štátnej správy, ktorú vykonáva odbor okresného úradu alebo organizačný útvar odboru okresného úradu určený podľa odseku 6, ak § 7 neustanovuje inak. Okresný úrad má spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania a exekučného konania a samostatne konať pred súdom v rozsahu svojej pôsobnosti. Z uvedeného krajský súd vyvodil, že Okresný úrad Nitra má spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania, pričom napadnuté oznámenie vydal Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov a napadnuté rozhodnutie vydal Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor, teda organizačné útvary vykonávajúce štátnu správu na príslušnom úseku štátnej správy, organizačne podliehajúce Okresnému úradu Nitra.

II.

6. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu podal žalovaný (sťažovateľ) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť a žiadal, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo konanie zastavil s poukazom na § 462 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“) z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia.

7. Ku konštatovaniu krajského súdu, že vo veci neboli splnené podmienky pre uplatnenie fikcie doručenia, nakoľko na doručeníke nie je osobitne vyznačený dátum opakovaného doručovania a osobitne

dátum uloženia zásielky, žalovaný poukázal na bod 5.2.2. ods. 2 Poštových podmienok a uviedol, že deň neúspešného opakovaného doručenia je totožný s dňom uloženia zásielky, preto nemožno konštatovať, že k opakovanému pokusu o doručenie nedošlo len z dôvodu, že ten istý dátum je uvedený na doručenke cez oba riadky.

8. K judikatúre najvyššieho súdu, na ktorú vo svojom rozsudku poukazoval krajský súd, žalovaný uviedol, že päť zo siedmich menovaných rozsudkov neboli vynesené v čase vydania napadnutého oznámenia. Aj najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že jeho judikatúra nebola vo veci uplatnenia fikcie doručenia v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku jednotná. Ďalej poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Sžd/5/2013, v ktorom sa najvyšší súd nestotožnil so záverom krajského súdu, že pokiaľ žalobca zásielku reálne prevzal, nie je možné aplikovať fikciu doručenia a tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžd/20/2011, v ktorom najvyšší súd uviedol, že ak sú splnené všetky zákonom stanovené podmienky, považuje sa posledný deň trojdňovej lehoty uloženia zásielky za deň jej doručenia, a to aj v prípade, že sa adresát o uložení zásielky nedozvedel, prípadne sa o uložení dozvedel, ale si ju vyzdvihol až po uplynutí tejto trojdňovej lehoty. Žalovaný tiež poukázal na názor Najvyššieho správneho súdu Českej republiky vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. 4As/67/2005 zo dňa 30.11.2006, podľa ktorého citované ustanovenie správneho poriadku spája vznik danej fikcie s márnym uplynutím trojdňovej lehoty, počas ktorej nedôjde k vyzdvihnutiu zásielky, a nie s nevyzdvihnutím si zásielky vôbec.

9. Úpravou tzv. náhradného doručovania zákonodarca sledoval cieľ odstrániť určité prípady právnej neistoty spôsobenej bezdôvodným nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť snahám spôsobiť prieťahy v konaní. Podmienkou vzniku fikcie doručenia písomnosti je zachovanie predpísaného postupu doručovateľom, a to, aby sa adresát, ktorý nebol doručovateľom zastihnutý, v mieste doručenia zdržiaval. Žalobkyňa nenamietala, že by sa v mieste doručenia v čase doručovania nezdržiavala, preto táto skutočnosť nie je v tomto konaní sporná.

10. K legislatívnej zmene v znení § 24 ods. 2 správneho poriadku ohľadom fikcie doručenia tak, aby bol zohľadnený skutočný deň prevzatia uloženej písomnosti na pošte, došlo až zákonom č. 149/2017 Z. z. s účinnosťou od 01.07.2017. V dôvodovej správe k uvedenému zákonu sa uvádza, že súčasná právna úprava fikcie doručenia do vlastných rúk je voči občanom Slovenskej republiky nespravodlivá, a to najmä z dôvodu, že ak si občan vyzdvihne na pošte písomnosť napr. 18. deň od uloženia, má sa právne za to, že mu bola písomnosť doručená už tretí deň lehoty, a teda napríklad v prípade všeobecnej odvolacej lehoty podľa správneho poriadku v dĺžke 15 dní mu vlastne plynie v správnom konaní posledný deň lehoty na podanie odvolania voči prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu. Ďalej bolo v dôvodovej správe uvedené, že v prípade prevzatia uloženej písomnosti na pošte sa bude považovať za deň doručenia deň reálneho prevzatia tejto písomnosti na pošte (čo sa pred novelou po troch dňoch od uloženia u občanov nezohľadňovalo, a to aj v prípade, ak si adresát zásielku počas uloženia na pošte prevzal).

11. Žalovaný ďalej namietal, že krajský súd rozhodol nad rozsah žaloby, keď bez dokazovania urobil úsudok o nesprávnosti doručenky a postupu doručovateľa. Žalobkyňa nenamietala, že v ľavej hornej časti doručenky bola pečiatka s dátumom 11.11.2015 vyznačená cez oba body, 2. aj 3., a že reálne prevzatie zásielky má mať prednosť pred fikciou doručenia. Krajský súd sa v odôvodnení rozsudku nevyšporiadal ani so zrejmom skutočnosťou, že vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie je nevykonateľné z dôvodu, že aktuálnym vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti je už spoločnosť MH Invest, s.r.o. a nový vlastníkom nehnuteľnosti nebol účastníkom súdneho konania v prejednávanej veci.

12. Žalovaný tiež namietal svoje nesprávne označenie v rozsudku krajského súdu. Správne mal byť žalovaný označený ako Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, nakoľko štátnu správu vykonáva odbor okresného úradu alebo organizačný útvar odboru okresného úradu. Záverom poukázal na to, že v súvisiacich porovnateľných konaniach, kde spoločnosť Poľnohospodárka pôda, s.r.o. podala žalobu o preskúmanie rozhodnutia Okresného úradu Nitra, odbor opravných prostriedkov, referátu katastra nehnuteľností o potvrdení rozhodnutia o vyhovení protestu

prokurátora a zrušení právoplatného rozhodnutia o povolení vkladu, správny súd žaloby právoplatne zamietol.

III.

13. Krajská prokurátúra Nitra sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stotožnila s námietkou žalovaného ako sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci krajským súdom. Vzhľadom na to, že žalobkyňa si v správnom konaní nevyzdvihla zásielku uloženú na pošte do troch dní od jej uloženia, s poukazom na § 24 ods. 2 správneho poriadku sa posledný deň tejto trojdňovej lehoty považuje za deň doručenia. Odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu podala žalobkyňa po uplynutí zákonnej pätnásťdňovej lehoty.

14. Mala za to, že z obsahu administratívneho spisu jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa podala odvolanie oneskorene. Jej tvrdenie, že v jej poštovej schránke nebola zanechaná výzva s upozornením doručovateľa, že jej v určenom čase príde opakovane doručiť úradnú zásielku, označila za účelové. Ak by žalobkyňa nemala doručené upovedomenie o uložení zásielky na pošte, logicky by sa o tomto uložení nedozvedela a nemohla by si zásielku na pošte prevziať dňa 25.11.2015.

IV.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 S.s.p. a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného (sťažovateľa) nie je dôvodná.

16. Predmetom preskúmania v prejednávanej veci je napadnuté oznámenie o vybavení podania, ktorým žalovaný vyrozumel žalobkyňu, že jej odvolanie proti napadnutému rozhodnutiu bolo podané oneskorene.

17. Z predloženého administratívneho spisu žalovaného kasačný súd zistil, že Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor ako správny orgán prvého stupňa napadnutým rozhodnutím vyhovel protestu prokurátorky Okresnej prokuratúry Nitra a zrušil protestom napadnuté rozhodnutie č. V 5575/15 zo dňa 04.08.2015 o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech žalobkyne. Napadnuté rozhodnutie bolo doručované žalobkyňi doporučené do vlastných rúk s opakovaným doručovaním, keď oba pokusy o doručenie (dňa 10.11.2015 a 11.11.2015) boli neúspešné. Po druhom neúspešnom pokuse o doručenie bola zásielka s rozhodnutím uložená dňa 11.11.2015 na pošte. Žalobkyňa si zásielku s predmetným rozhodnutím osobne prevzala dňa 25.11.2015, čo potvrdila na doručenej svojom vlastnoručným podpisom. Proti napadnutému rozhodnutiu podala žalobkyňa dňa 07.12.2015 odvolanie.

18. Napadnutým oznámením žalovaný vyrozumel žalobkyňu, že jej odvolanie bolo podané oneskorene, po márnom uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty. Žalovaný v oznámení poukázal na to, že napadnuté rozhodnutie jej bolo v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku právne doručené dňa 16.11.2015 fikciou doručenia (nevyzdvihnutím zásielky do troch dní od uloženia), aj keď si ho prevzala následne aj fyzicky dňa 25.11.2015. Lehota na podanie odvolania podľa žalovaného žalobkyňi uplynula dňa 01.12.2015 (utorok), kedy bolo najneskôr možné podať včasné odvolanie. Žalobkyňa však odovzdala svoje odvolanie na poštovú prepravu až v pondelok dňa 07.12.2015. Na základe podanej žaloby Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom zrušil napadnuté oznámenie z vyššie uvedených dôvodov a vec vrátil na ďalšie konanie.

19. Spornou otázkou vo veci je posúdenie splnenia podmienok na vznik fikcie doručenia. Ako už bolo uvedené, napadnuté rozhodnutie bolo po opakovanom neúspešnom pokuse o doručenie (v dňoch 10.11. a 11.11.2015) uložené dňa 11.11.2015 na pošte, pričom žalobkyňa si zásielku s predmetným rozhodnutím osobne prevzala dňa 25.11.2015. Žalobkyňa považuje za deň doručenia deň osobného prevzatia rozhodnutia na pošte, pričom tento deň je rozhodujúci pre začatie plynutia odvolacej lehoty. Žalovaný však za deň doručenia napadnutého rozhodnutia považuje tretí deň od uloženia zásielky na pošte, nakoľko si žalobkyňa v tejto lehote rozhodnutie nevyzdvihla a v súlade s § 24 ods. 2 správneho

poriadku nastala fikcia doručenia.

20. Podľa § 24 ods. 2 správneho poriadku účinného v čase doručovania napadnutého rozhodnutia, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

21. Kasačný súd sa v otázke právneho posúdenia splnenia podmienok na vznik fikcie doručenia v zmysle § 24 ods. 2 vety tretej správneho poriadku v prejednávanej veci stotožnil s názorom krajského súdu vyjadreným v napadnutom rozsudku.

22. Citované ustanovenie § 24 ods. 2 správneho poriadku zakotvuje inštitút tzv. náhradného doručenia do vlastných rúk. Predpokladom takéhoto postupu je však skutočnosť, že adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, nebol zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava a zároveň zanechanie dvoch upovedomení, z ktorých prvé upovedomenie je pokusom o ďalšie osobné doručenie a druhé upovedomenie je oznámením o uložení zásielky. Oznámenie o ďalšom osobnom doručení musí obsahovať deň a hodinu opakovaného doručenia. Obe upovedomenia sa vykonávajú vhodným spôsobom. Predpokladom však je skutočnosť, že adresát sa môže k písomnosti dostať obvyklým spôsobom. V takom prípade, pokiaľ si adresát zásielku do troch dní od jej uloženia nevyzdvihne, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, a to aj za predpokladu, že sa adresát o uložení svojej zásielky nedozvedel.

23. Kasačný súd súhlasí so žalovaným, že v minulosti bol právny názor najvyššieho súdu na vznik fikcie doručenia v podstate zhodný s názorom žalovaného, keď za splnenia zákonom predpísaného postupu bola zásielka nevyzdvihnutá do troch dní od jej uloženia na pošte považovaná tretím dňom od jej uloženia za doručenú. Avšak, v prejednávanej veci nemôže kasačný súd neprihliadnuť na novšiu judikatúru najvyššieho súdu tak, ako ju vo svojom rozsudku citoval aj krajský súd, v ktorej najvyšší súd v záujme zachovania právnej istoty dospel k záveru, že ak si adresát zásielku osobne prevezme na pošte v odbernej lehote, je vylúčené aplikovať inštitút náhradného doručenia, pretože takýto postup by bol v rozpore s účelom a zmyslom inštitútu náhradného doručenia, ako aj v rozpore s princípom právnej istoty.

24. Uvedený právny názor vo svojich rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3Sžp/6/2013 zo dňa 17.09.2013, sp. zn. 4Sžo/67/2014 zo dňa 06.10.2015, sp. zn. 4Sžo/85/2015 zo dňa 01.03.2016, sp. zn. 3Sžo/101/2015 zo dňa 30.03.2016, sp. zn. 6Sžo/81/2015 zo dňa 25.01.2017, sp. zn. 3Sžo/245/2015 zo dňa 25.04.2017) najvyšší súd okrem vlastných vyslovených záverov oprel aj o nález Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS 65/2010-49 zo dňa 27.10.2010, v ktorom ústavný súd uviedol, že „... Využitie fikcie doručenia podľa poslednej vety citovaného ustanovenia § 24 ods. 2 správneho poriadku prichádza do úvahy iba v prípade splnenia všetkých týmto ustanovením stanovených zákonných predpokladov, t. j. preukázanie skutočnosti, že adresát zásielky určenej do vlastných rúk sa v čase jej doručovania v mieste doručovania aj skutočne zdržoval, a teda mal aj reálnu možnosť dozvedieť sa o pokusoch poštového doručovateľa predmetnú zásielku mu doručiť (napr. stanovisko uverejnené v periodiku Zo súdnej praxe č. 4/2001), tiež preukázanie, že poštový doručovateľ dodržal postup pri doručovaní zásielky adresovanej do vlastných rúk, pretože ak napr. poštový doručovateľ po prvom neúspešnom doručovaní zásielky určenej do vlastných rúk zásielku ihneď uložil na pošte bez toho, aby sa pokúsil ju doručovať opakovane po tom, ako o tom adresáta vhodným spôsobom upovedomil, nemôže dôjsť k naplneniu zákonných podmienok na uplatnenie fikcie doručenia (napr. Výber rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu 1/1971, Zborník stanovísk, správ a rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu č. 52/1996). Obdobne, ak doručienka zásielky určenej adresátovi do vlastných rúk, ktorá bola uložená na pošte, obsahuje iba jeden podpis poštového doručovateľa, nemá povahu verejnej listiny, pretože neobsahuje všetky predpísané náležitosti (C.H. BECK č. RNs C 155/2001). V prípade náhradného doručovania je uvedeným ustanovením konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomnosti nastanú ex lege po uplynutí

stanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvedené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli iba z konštatovania faktu. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu. Právna fikcia, ako nástroj odmietnutia reality právom, je nástrojom výnimočným, striktno určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať. V zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy možno štátnu moc uplatňovať len v prípadoch a stanovených medziach spôsobom, ktorý ustanoví zákon (m.m. I. ÚS 119/07).“

25. V neposlednom rade považuje kasačný súd za potrebné poukázať aj na zmenu legislatívnej úpravy, keď fikcia doručenia nastávajúca tretím dňom uloženia zásielky na pošte bola nahradená úpravou, keď písomnosť sa považuje za doručенú až dňom vrátenia nedoručenej zásielky správne mu orgánu (ak si adresát nevyzdvihne písomnosť počas jej uloženia na pošte). Nová právna úprava (účinná od 01.07.2017) teda zohľadňuje skutočný deň prevzatia písomnosti v priebehu celej úložnej lehoty. Aj s poukazom na dôvodovú správu k uvedenej zmene ustanovenia § 24 správneho poriadku tak, ako z nej citoval žalovaný v kasačnej sťažnosti, v ktorej sa výslovne konštatuje, že súčasná právna úprava fikcie doručenia do vlastných rúk (teda právna úprava účinná do 30.06.2017) je voči občanom Slovenskej republiky ako adresátom písomností správnych orgánov nespravodlivá, možno mať za to, že zmena judikatúry najvyššieho súdu v otázke posudzovania náhradného doručenia bola dôvodná.

26. S poukazom na novšie ustálený právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého k aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu, považuje kasačný súd právny názor vyslovený krajským súdom v napadnutom rozsudku za ústavne konformný a kasačnú sťažnosť žalovaného za nedôvodnú.

27. V prejednávanom prípade je nepochybné, že v priebehu odbernej lehoty dňa 25.11.2015 si žalobkyňa zásielku, ktorej obsahom bolo napadnuté rozhodnutie, na pošte reálne prevzala. „V danom prípade doručenie, a to náhradné doručenie a aj reálne doručenie, preukazuje jedna a tá istá doručenka. Z doručienky je zrejmé, že došlo ku konkurencii spôsobov doručovania zásielky tým, že v priebehu odbernej lehoty si adresát zásielku reálne prevzal. Pokiaľ doručenka, z ktorej správny orgán vychádza, preukazuje súčasne reálne doručenie, správny orgán už skutočnosti týkajúce sa náhradného doručenia neskúma. Náhradné doručenie je iba subsidiárnym prostriedkom doručovania písomností, jeho okolnosti musia byť vždy riadne preukázané, spravidla vyžaduje ďalšie dokazovanie. Uprednostnenie náhradného doručenia na základe toho istého dôkazného prostriedku nemožno považovať za ústavne konformné podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“ (z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžp/6/2013 zo dňa 17.09.2013).

28. Kasačný súd dospel v súlade s názorom krajského súdu k záveru, že lehota 15 dní na podanie odvolania začala žalobkyni plynúť dňom 26.11.2015 a uplynula dňa 10.12.2015, a preto jej odvolanie podané na poštovú prepravu dňa 07.12.2015 bolo podané včas a je povinnosťou žalovaného o ňom meritórne rozhodnúť.

29. Vzhľadom na to, že žalobkyňa zásielku reálne prevzala, čo je pri posúdení doručenia skutočnosť majúca prednosť pred uplatnením inštitútu náhradného doručenia, kasačný súd konštatuje, že v prejednávanej veci už nebol dôvod skúmať splnenie podmienok pre náhradné doručenie, a teda dodržanie zákonného postupu pri doručovaní písomností, keď žalobkyňa namietala, že doručovateľ po prvom neúspešnom pokuse o doručenie ju žiadnym spôsobom neupovedomil, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. V tejto súvislosti kasačný súd upriamuje pozornosť Krajskej prokuratúry Nitra na obsah tejto námietky žalobkyne a konštatuje, že žalobkyňa nenamietala, že nebola upovedomená o uložení zásielky na pošte tak, ako to vyvodila Krajská prokuratúra Nitra vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti.

30. Na okraj kasačný súd poznamenáva, že sa nestotožňuje so záverom krajského súdu, ktorý považoval za vadu doručovania, keď na doručení nebol osobitne vyznačený dátum opakovaného doručovania a osobitne dátum uloženia zásielky. Skutočnosť, že na doručení je v kolónkach „2 Opakované doručenie“ a „3 Deň uloženia zásielky“ len jedna pečiatka s dátumom 11.11.2015, nespôsobuje vadu doručovania a z doručenia je nepochybné, že v deň 11.11.2015 bol vykonaný opakovaný pokus o doručenie zásielky a zároveň bola v tento deň zásielka uložená na pošte.

31. K námietke žalovaného, že krajský súd rozhodol nad rozsah žaloby, kasačný súd uvádza, že nejde o preskúmanie napadnutého oznámenia nad rámec žalobných dôvodov, keď krajský súd zrušil napadnuté oznámenie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia otázky doručovania žalovaným. Kasačný súd zistil, že splnenie zákonných podmienok pre vznik fikcie doručenia bolo hlavnou žalobnou námietkou žalobkyne a aj keď výslovne nenamietala skutočnosť, že reálne prevzatie zásielky má mať prednosť pred fikciou doručenia, v žalobe namietala nedodržanie zákonného postupu pre možnosť vzniku fikcie doručenia (ktorý už z dôvodov uvedených nebolo potrebné vo veci skúmať). Svoju argumentáciu v žalobe oprela okrem iného aj o nález Ústavného súdu SR č. k. II. ÚS 65/2010-49 zo dňa 27.10.2010, z ktorého odvodzoval svoj právny názor aj najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach týkajúcich sa náhradného doručovania, na ktoré odkazoval krajský súd v napadnutom rozsudku. Krajský súd teda nevybočil z rámca súdneho prieskumu tak, ako bol definovaný žalobnými bodmi.

32. Kasačný súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku žalovaného o nevykonateľnosti rozsudku krajského súdu, pretože vlastníkom predmetných nehnuteľností je už spoločnosť MH Invest, s.r.o. Správne súdnictvo je v zásade založené na prieskume rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktoré už nadobudli právoplatnosť. Ich prieskum však nie je len deklaratórny, bez reálnej možnosti nápravy. Ak správny súd dospeje k záveru o nezákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy a takéto rozhodnutie zruší, správny orgán sa musí vecou znova zaoberať. Konštrukcia žalovaného popiera účel správneho súdnictva. Podanie žaloby by vo svetle jeho argumentácie malo len čisto formálny charakter a nezákonný postup správneho orgánu by bol nepostihnuteľný či nenapraviteľný. Žalovaný je povinný rešpektovať zrušujúci rozsudok krajského súdu a rozhodnúť meritórne o podanom odvolaní žalobkyne. Krajský súd zrušil v podstate procesné rozhodnutie žalovaného nezaoberajúce sa meritom veci a vec sa vracia do štádia odvolacieho konania na správnom orgáne. V tejto súvislosti je bezpredmetná aj námietka žalovaného, že v porovnateľných konaniach správny súd zamietol žaloby spoločnosti Poľnohospodárka pôda, s.r.o. Aj keď ide o porovnateľné veci, pokiaľ ide o predmet konania na správnom orgáne, kasačný súd zdôrazňuje, že v súdnom konaní nejde o totožnú či obdobnú vec, pretože v prejednávanej veci (na rozdiel od konaní vo veciach žalôb podaných spoločnosťou Poľnohospodárka pôda, s.r.o.) správny súd nepreskúmaval konečné rozhodnutie okresného úradu o odvolaní účastníka konania, ale len oznámenie, ktorým okresný úrad upovedomil účastníka konania o nedodržaní lehoty na podanie odvolania.

33. Pokiaľ ide o označenie žalovaného v napadnutom rozsudku, kasačný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že Okresný úrad Nitra má spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania a samostatne konať pred súdom. Je miestnym orgánom štátnej správy tak, ako ho definuje zákon č. 180/2013 Z. z. Rozhodnutia napadnuté žalobou podanou v tomto súdnom konaní boli vydané jednotlivými organizačnými útvarmi Okresného úradu Nitra, teda boli vydané uvedeným miestnym orgánom štátnej správy, ktorého pasívnu legitimitáciu nemožno poprieť.

34. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju zamietol.

35. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že žalobkyni ich náhradu voči žalovanému (sťažovateľovi) priznal z dôvodu jej úspechu v kasačnom konaní (§ 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p.). O výške trov kasačného konania rozhodne v zmysle § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 175 ods. 2 S.s.p. krajský súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

36. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.